

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2009

Dana Sedláčková

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Hodnocení státního rozpočtu v resortu Ministerstva obrany

AUTOR PRÁCE: Dana Sedláčková

VEDOUCÍ PRÁCE: Ing. Dana Žídková, CSc.

© 2009 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma **Hodnocení státního rozpočtu v resortu MO** vypracovala samostatně s použitím informačních zdrojů uvedených v seznamu literatury, vlastních získaných poznatků a po odborných konzultacích s vedoucím bakalářské práce.

V Praze dne

.....

Dana Sedláčková

Poděkování

Děkuji vedoucí bakalářské práce paní Ing. Daně Žídkové CSc. a zároveň paní Ing. Heleně Řezbové, Ph.D. za odborné vedení a cenné připomínky při zpracování bakalářské práce.

Hodnocení státního rozpočtu v resortu Ministerstva obrany

Souhrn:

Tato práce se zabývá tématem „Hodnocení státního rozpočtu v resortu Ministerstva obrany“. V první části práce je vymezeno postavení veřejného rozpočtu v celém systému rozpočtu ČR. V další části práce je stručně zhodnocen vývoj státního rozpočtu a rozpočtu resortu Ministerstva obrany v letech 2003- 2007. Poslední část práce je zaměřena na státní rozpočet resortu Ministerstva obrany v roce 2007. Podrobně hodnotí průběh vývoje výdajů a příjmů státního rozpočtu dané kapitoly, ovlivňující faktory a způsoby řešení vzniklých problémů.

Klíčová slova:

Státní rozpočet, příjmy státního rozpočtu, výdaje státního rozpočtu, organizační složka státu, Ministerstvo obrany, veřejná správa.

The evaluation of the state budget in the Ministry of Defence

Summary:

This thesis deals with the evaluation of Ministry of Defence State Budget. The first part concentrates on the position of the public budget in the system of Czech Republic budgeting. The next part evaluates the development of state and Ministry of Defence budget between 2003 and 2007. The last part focuses on the state budget of Ministry of Defence in 2007. It also assesses the course of development of expenditures and revenues of state budget of a given chapter, the influencing factors and the possible solutions to arising problems.

Key words:

state budget, state budget revenue, state budget expenditure, organizational component of the state,

Obsah

1. ÚVOD.....	4
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	5
3. LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	6
3.1.Soustava veřejných rozpočtů.....	6
3.1.1.Rozpočtová soustava.....	6
3.1.2.Soustava veřejného rozpočtu.....	6
3.1.3.Rozdělení veřejných rozpočtů.....	6
3.2.Struktura veřejné správy.....	6
3.2.1. Organizace působící ve veřejném sektoru.....	7
3.2.2. Ústřední orgány státní správy.....	7
3.2.3. Organizační složky státu.....	7
3.2.4. Kapitoly státního rozpočtu.....	8
3.3.Klasifikace příjmů a výdajů.....	9
3.3.1. Příjmy veřejného rozpočtu.....	9
3.3.2. Výdaje veřejného rozpočtu.....	9
3.4.Pravidla zpracování rozpočtu.....	10
3.4.1. Rozpočtový proces.....	10
3.4.2. Rozpočtové zásady	10
3.4.3. Rozpočtová pravidla.....	11
3.4.4. Rozpočtová skladba.....	11
3.5.Kontrola plnění rozpočtu.....	12
3.5.1. Systém kontrol ve veřejné správě.....	12
3.5.2. Cíle finanční kontroly.....	12
3.5.3. Postihy za porušování rozpočtové kázně	12
3.5.4. Závěrečný účet.....	13
3.6. Rozpočet resortu MO.....	13
3.6.1. Financování obrany.....	13
3.6.2. Hospodaření AČR.....	13
3.6.3. Rozpočet resortu obrany.....	13
3.6.3.1. Příjmy resortu obrany.....	13

3.6.3.2. Výdaje resortu obrany.....	14
3.6.4. Sestavování rozpočtu Ministerstva obrany.....	15
3.6.5. Hospodaření vojenského útvaru	16
4. STÁTNÍ ROZPOČET A RESORT MO.....	18
4.1. Státní rozpočet v období 2003- 2007.....	18
4.1.1. Příjmy státního rozpočtu za období 2003-2007.....	18
4.1.2. Výdaje státního rozpočtu za období 2003-2007.....	19
4.1.3. Porovnání příjmů a výdajů státního rozpočtu za období 2003-2007.....	20
4.2. Rozpočet resortu MO v období 2003-2007.....	22
4.2.1. Příjmy resortu MO v období 2003-2007.....	24
4.2.2. Výdaje resortu MO v období 2003-2007.....	26
4.2.3. Vývoj počtu zaměstnanců resortu MO v období 2003-2007.....	28
5. ANALÝZA ROZPOČTU MINISTERSTVA OBRANY.....	30
5.1. Rozpočet resortu MO v roce 2007.....	30
5.2. Struktura příjmů a výdajů rozpočtu v roce 2007.....	30
5.2.1. Příjmy rozpočtu MO v roce 2007.....	30
5.2.2. Výdaje rozpočtu MO v roce 2007.....	31
5.3. Čerpání rozpočtu v resortu MO.....	31
5.4. Faktory ovlivňující rozpočet v resortu MO.....	32
6. ZÁVĚR.....	34
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	36
SEZNAM ZKRATEK.....	37
SEZNAM TABULEK.....	37
SEZNAM GRAFŮ.....	38
SEZNAM PŘÍLOH.....	38
PŘÍLOHY.....	39

1. Úvod

Problematika státního rozpočtu je v současné době stále více diskutovaným tématem. Z médií často slyšíme názory ekonomů na danou situaci a jejich předpovědi dalšího vývoje.

Laická veřejnost vidí státní rozpočet jako utrácení peněz daňových poplatníků. A často je považuje za neefektivní a zbytečné. Na druhé straně je třeba si uvědomit, že ne všechny potřeby si je občan schopen zabezpečit sám. Jedná se především o školství, justici, zdravotnictví, bezpečnost, obranu a další. S rostoucí vyspělostí společnosti se tyto potřeby stále zvyšují a tím rostou i výdaje s nimi spojené. Aby stát mohl zabezpečit tyto potřeby rozděluje finance do jednotlivých odvětví (kapitol). Toto rozdělení je každoročně určeno zákonem o státním rozpočtu.

Problematika jeho využití je dána přesnými pravidly a omezeními v podobě zákonů, vyhlášek a předpisů. Každý resort působící ve státním sektoru má svá specifika a tomu přizpůsobenou legislativu. Je zde určeno mnoho časových omezení a závazných termínů plnění daných úkolů. Plnění státního rozpočtu podléhá veřejné kontrole a jeho porušování je postihováno.

V současnosti je hlavním cílem státu snižování rozpočtového deficitu. S tím souvisí dílčí úkoly jednotlivých resortů, které toto mohou ve své působnosti ovlivnit. Efektivní, hospodárné a účelné vynakládání finančních prostředků na svou činnost je úkolem všech.

Resort Ministerstva obrany jsem si vybrala proto, že v této oblasti pracuji a problematika rozpočtu je mi blízká a mohu zde použít poznatky z praxe.

2. Cíl práce a metodika

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku státního rozpočtu a rozpočtu v resortu Ministerstva obrany. Porovnává jeho skutečné plnění s předpokládaným, které je vždy stanoveno zákonem o státním rozpočtu. Dále hodnotí jeho vývoj a využití v období jednoho roku a řeší jeho budoucí vývoj v souvislosti s transformací resortu MO.

Práce je rozdělena do tří částí. První část – literární rešerše je teoretická a je úvodem do problematiky. Druhá a třetí část jsou praktické. Druhá část analyzuje státní rozpočet a rozpočet resortu Ministerstva obrany v období 2003 – 2007. Třetí část hodnotí vývoj čerpání rozpočtu Ministerstva obrany v průběhu roku 2007.

K dosažení cílů bakalářské práce byla použita komparační (porovnávací) metoda. Komparace je metoda, která porovnává dva stavy. V dané práci je to stav předpokládaný se stavem skutečným. Porovnáním získáme tři typy výsledků:

- skutečné čerpání SR je nižší než předpokládané – kladná odchylka,
- skutečné čerpání SR je vyšší než předpokládané – záporná odchylka,
- skutečné čerpání SR je shodné s předpokládaným – nulová odchylka.

Při analýze vývoje byly použity jednoduché statistické indexy:

- bazický index

$$I = y_i / y_0 \quad y_i \text{ je hodnota ukazatele v } i\text{-tém období, } i = 1, 2, \dots, n$$

y_0 je hodnota ukazatele v základním období

- řetězový index (tempo růstu)

$$K_i = y_i / y_{i-1} \quad y_i \text{ je hodnota ukazatele v } i\text{-tém období, } i = 1, 2, \dots, n$$

y_{i-1} je hodnota ukazatele předchozího období, $i = 1, 2, \dots, n$

Při zpracování této práce bylo použito techniky pozorování, studia dokladů a odborné literatury zabývající se daným tématem. Doklady, ze kterých byly čerpány prvotní informace jsou především zákony o státním rozpočtu na dané roky, státní závěrečné účty, návrhy státních závěrečných účtů kapitoly MO-307 a zprávy o hospodaření s přidělenými prostředky.

3. Literární rešerše

3.1. Soustava veřejných rozpočtů

3.1.1. Rozpočtová soustava

Hospodaření vlády (veřejné moci) se uskutečňuje v rámci rozpočtové soustavy. Rozpočtovou soustavu tvoří orgány a instituce, které se starají o tvorbu, rozdělování a užití veřejných financí a dohlížejí na kontrolu jejich hospodaření. Je to komplex orgánů, institucí a peněžních fondů, pravidel jejich fungování a vzájemných vztahů. [7]

3.1.2. Soustava veřejných rozpočtů

Soustava veřejných rozpočtů je základním nástrojem veřejných financí. Do soustavy veřejných rozpočtů obvykle patří:

- státní rozpočet
- rozpočet nějakého typu vyššího územně správního celku
- místní (municipální) rozpočet. [7]

3.1.3. Rozdělení veřejných rozpočtů

V současných podmínkách ČR tvoří tyto rozpočty:

- státní rozpočet
- rozpočty veřejných fondů
- rozpočty krajů
- rozpočty měst a obcí (rozpočty municipální), případně rozpočty dobrovolných svazků obcí,
- rozpočty organizačních složek (OS) a příspěvkových organizací (PO) [6]

3.2. Struktura veřejné správy

Mezi instituce veřejné správy v ČR můžeme zahrnout:

- volený parlament ČR,
- prezidenta republiky,
- vládu,
- ostatní orgány státní správy,
- orgány územní samosprávy,
- ostatní instituce.[2]

3.2.1. Organizace působící ve veřejném sektoru

V ČR ve veřejném sektoru působí tyto subjekty:

- státní a komunální podnik
- organizační složky – státu napojené na státní rozpočet
 - územních samospráv napojených na příslušný územní rozpočet
- příspěvkové organizace – státu
 - územních samospráv. [2]

3.2.2. Ústřední orgány státní správy

Ústřední orgány jsou resortní ministerstva a ústřední úřady. Mají podřízeny další instituce či úřady. Ve své působnosti realizují politiku z hlediska zákonnosti a právní úpravy, dále koncepční a podkladovou činnost, výkonnou moc státu na celém jeho území. Tyto ústřední orgány sídlí většinou v Praze, což zjednodušuje jejich vzájemný kontakt a výměnu informací. Soustava těchto institucí státní správy v ČR je financována ze státního rozpočtu prostřednictvím samostatných kapitol. [2]

3.2.3. Organizační složky státu

Organizační složky státu jsou zřizovány ústředními orgány ve své působnosti. Hospodaří s prostředky státního rozpočtu, které stanoví správce kapitoly v rámci svého rozpočtu. OSS je povinna plnit úkoly nejehospodárnějším způsobem a dosahovat stanovených příjmů. Prostředky může čerpat jen do výše závazných ukazatelů. OSS dále hospodaří s mimorozpočtovými zdroji, kterými jsou prostředky fondů OSS, zisk získaný hospodářskou činností vykonávanou na základě zvláštního zákona a peněžité dary a prostředky poskytované za zahraničí.

OSS sestavuje rozpočet příjmů a výdajů v členění podle rozpočtové soustavy. Rozpočtové příjmy soustřeďuje na příslušném příjmovém účtu a rozpočtové výdaje hradí z příslušných výdajových rozpočtových účtů.

OSS tvoří dva peněžní fondy:

- Rezervní fond (RF) - zdrojem příjmů jsou nevyčerpané rozpočtové prostředky, přijaté peněžní dary a prostředky poskytnuté ze zahraničí a příjmy z prodeje nemovitého majetku, který byl OSS darován.

Prostředky rezervního fondu lze použít jen k úhradě provozních potřeb rozpočtově nezajištěných, na reprodukci majetku a k jiným mimořádným výdajům, které schválila vláda.

- Fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP)- zdrojem příjmů je základní příděl rozpočtu OSS (2% z objemu vyplacených mezd). Další příjmy stanoví ministerstvo vyhláškou.

Prostředky FKSP jsou určeny zejména na zařízení sloužící kulturnímu a sociálnímu rozvoji, bezúročné půjčky pro zaměstnance při řešení bytové situace, podporu kulturní a tělovýchovné činnosti (příspěvky na vstupenku, na dopravu aj.), sociální výpomoc, dary při pracovních výročích aj.

O hospodaření fondu spolurozhoduje příslušný odborný orgán spolu se zaměstnavatelem. Jeho prostředky se ukládají na samostatném účtu a nevyčerpané prostředky a zdroje se koncem kalendářního roku přenáší do roku příštího. [5]

3.2.4. Kapitoly státního rozpočtu

Podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech se příjmy a výdaje státního rozpočtu člení na kapitoly, které vyjadřují okruh působnosti a odpovědnosti ústředních orgánů státní správy a dalších organizačních složek státu.

Kapitola 301 Kancelář prezidenta republiky

Kapitola 302 Poslanecká sněmovna Parlamentu

Kapitola 303 Senát Parlamentu

Kapitola 304 Úřad vlády České republiky

Kapitola 305 Bezpečnostní informační služba

Kapitola 306 Ministerstvo zahraničních věcí

Kapitola 307 Ministerstvo obrany

Kapitola 308 Národní bezpečnostní úřad

Kapitola 309 Kancelář veřejného ochránce práv

Kapitola 312 Ministerstvo financí

Kapitola 313 Ministerstvo práce a sociálních věcí

Kapitola 314 Ministerstvo vnitra

Kapitola 315 Ministerstvo životního prostředí

Kapitola 317 Ministerstvo pro místní rozvoj

Kapitola 321 Grantová agentura České republiky

Kapitola 322 Ministerstvo průmyslu a obchodu
Kapitola 327 Ministerstvo dopravy
Kapitola 328 Český telekomunikační úřad
Kapitola 329 Ministerstvo zemědělství
Kapitola 333 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Kapitola 334 Ministerstvo kultury
Kapitola 335 Ministerstvo zdravotnictví
Kapitola 336 Ministerstvo spravedlnosti
A další. [8]

3.3. Klasifikace příjmů a výdajů

3.3.1. Příjmy veřejného rozpočtu

Rozpočtové příjmy se člení dle návratnosti na nenávratné a návratné. Podle původu na vlastní a nevlastní (dotace) a podle účelu použití finančních prostředků na běžné a kapitálové.

Běžné příjmy se člení na daňové, z poplatků, z majetku, z ekonomických aktivit a ostatní.

Mezi hlavní druhy poplatků patří poplatky správní, soudní, celní, za užívání dálnic, environmentální a ostatní. Jejich výše je určena příslušnými sazebníky.

Mezi významné příjmy patří příjmy z majetku a jeho užívání k různým ekonomickým aktivitám. Jde o příjmy z majetku hmotného i nehmotného. [6]

3.3.2. Výdaje veřejného rozpočtu

Veřejné výdaje jsou prostředky na zajištění produkce veřejných statků, zejména různých služeb pro občany příslušné lokality a v určitém čase.

Objem veřejných výdajů vždy přesahuje hodnotu výdajů SR (v ČR to bylo v r. 2007 rozpočtováno přes 1 bil. Kč) a proto významně ovlivňuje celou národní ekonomiku včetně veřejného sektoru a všech ekonomických subjektů.

Veřejné výdaje představují i některé druhy výdajů, které jsou hrazeny na základě příslušných předpisů z privátních zdrojů.

Do veřejných výdajů patří vládní výdaje a transfery (např. různé druhy dotací).

Velikost veřejných výdajů se vyjadřuje buď v běžných cenách příslušného období nebo jako % podíl vůči velikosti HDP za stejné období. Objektivní je vyjadřování velikosti veřejných výdajů na hlavu.

Veřejné výdaje lze rozdělit dle různých hledisek. Nejčastěji se rozdělují na výdaje běžné (tvoří asi 90 %) a kapitálové (tvoří asi 10 %).

Velikost veřejných výdajů je ovlivněna řadou faktorů. Mezi tyto faktory patří hospodářský růst, podíl veřejného sektoru, demografické změny, demonstrační efekt, politické a sociální vlivy, inflační vlivy aj. [6]

3.4. Pravidla zpracování rozpočtu

3.4.1. Rozpočtový proces

Rozpočtový proces zahrnuje tyto dílčí činnosti:

- příprava podkladů pro rozpočet,
- sestavení návrhu rozpočtu,
- projednání a schválení návrhu rozpočtu,
- finanční realizaci jednotlivých položek rozpočtu, tj. získání příjmů a úhradu nákladů,
- průběžnou a následnou kontrolu plnění rozpočtu,
- sestavení přehledu o celkovém průběhu plnění rozpočtu nejčastěji v podobě závěrečného účtu (finanční vyrovnaní obce či města). [6]

3.4.2. Rozpočtové zásady

Při zpracování rozpočtu je nutné dodržovat rozpočtové zásady, mezi něž patří zejména:

- zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu,
- zásada reálnosti rozpočtu,
- zásada jednotnosti rozpočtu,
- zásada úplnosti rozpočtu,
- zásada dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu,
- zásada publicity rozpočtu. [6]

3.4.3. Rozpočtová pravidla

Pravidla hospodaření s finančními prostředky vychází ze zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Mezi ně patří:

- pravidlo institucionálního určení navrhovatele rozpočtu,
- pravidlo způsobu vypracování výdajové stránky rozpočtu,
- pravidlo přednosti výdajů před příjmy,
- pravidlo schvalování rozpočtu,
- pravidlo omezení přesunů v rozpočtu,
- pravidlo alokace výdajů,
- pravidlo vymezení příjmů, výdajů a rezerv,
- pravidlo rozpočtového provizoria,
- pravidlo časového užití a účelovosti výdajů,
- pravidlo úhrady rozpočtově nezajištěných výdajů,
- pravidlo sestavování a schvalování státního závěrečného účtu. [1]

3.4.4. Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba představuje jednotné třídění příjmů a výdajů. Je platná v celé rozpočtové soustavě. Upravena je vyhláškou ministerstva financí o rozpočtové skladbě, která vychází ze zákona o rozpočtových pravidlech. V platné rozpočtové skladbě se používají tato hlediska třídění příjmů a výdajů:

- hledisko odpovědnostní – vyjadřuje, kdo odpovídá za danou oblast příjmů a výdajů státního rozpočtu - členění do kapitol.
- hledisko odvětvové – vyjadřuje, které odvětví (druh činnosti) a který subjekt rozpočtový proces zajišťuje - členění na skupiny, oddíly, pododdíly a paragrafy.
- hledisko druhové – vyjadřuje členění podle ekonomických druhů příjmů a výdajů - členění do tříd, seskupení položek, podseskupení položek a položek.
- hledisko konsolidační - používá se pro vyjádření pohybu peněžních prostředků uvnitř rozpočtové soustavy (kdy výdaj z jednoho rozpočtu je příjmem jiného rozpočtu a naopak) - členění na záznamové jednotky.[6]

3.5. Kontrola ve veřejné správě

3.5.1. Systém kontrol ve veřejné správě

Finanční kontrola ve veřejné správě v ČR vychází ze zákona 298/2007 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě. Zákon určuje systém finanční kontroly, jednotné metodické řízení, právní a institucionální podmínky a systém předběžné, průběžné a následné finanční kontroly.

Zákon zdůrazňuje hospodárné, efektivní a účelné použití veřejných prostředků pro dosažení stanovených cílů. [6]

3.5.2. Cíle finanční kontroly

Mezi hlavní cíle patří kontrola:

- dodržování právních předpisů a opatření přijatých při hospodaření s veřejnými prostředky,
- zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům,
- včasné a spolehlivé informování vedoucích orgánů veřejné správy o nakládání s veřejnými prostředky,
- hospodárný a účelný výkon veřejné správy na všech stupních. [6]

3.5.3. Postihy za porušování rozpočtové kázně

Za porušení rozpočtové kázně se považuje nesplnění povinností podmínek stanovených zákonem. Za toto porušení rozpočtové kázně lze uložit pokutu až do výše 1 mil. Kč. O jejím uložení rozhoduje MF nebo jím zmocněný finanční úřad, pokud je příjmem SR. K neoprávněnému použití může dojít zejména při čerpání účelových dotací, při neekonomickém a neefektivním využití finančních prostředků. Potom je osobě, která se dopustila tohoto porušení uložena příkaz k úhradě ve výši částky neoprávněně použité nebo zadržené spolu s povinností zaplatit penále ve výši 1 promile denně z neoprávněně použitých nebo zadržovaných prostředků, nejvýše však do výše této částky. Povinná osoba musí tento odvod spolu s penále odvést do rozpočtu ve stanovené lhůtě.

K zadržení prostředků může dojít tehdy, když si obec neoprávněně ponechá peníze, které patřily SR, rozpočtu KÚ nebo některému státnímu fondu. Za zadržení se počítá i to, když obec příslušné prostředky včas neodvedla jejich oprávněnému příjemci. [6]

3.5.4. Závěrečný účet

Závěrečný účet představuje údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby a o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití fondů v jednotlivých kapitolách. Je zpracován tak podrobně, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření příslušné složky veřejné správy. Závěrečný účet se předkládá Ministerstvu financí jako podklad pro zpracování státního závěrečného účtu.

3.6. Rozpočet resortu MO

3.6.1. Financování obrany

Obrana státu je prioritou celé společnosti a každého občana. Cílem je zajistit základní podmínky pro bezpečnost. Tento úkol v ČR zajišťuje armáda, která v nynější době (rok 2008) prochází profesionalizací. Součástí státní strategie obrany je strategie politická, vědeckotechnická a ekonomická. Ekonomická strategie obrany zahrnuje:

- celkový podíl výdajů na obranu na velikosti HDP (v %)
- celkový podíl výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu (v %)
- strukturu výdajů: na provozní náklady a na investice. [5]

3.6.2. Hospodaření AČR

Hospodaření AČR vychází z těchto hlavních úkolů:

- zabezpečit věrohodnou schopnost státu se bránit,
- efektivně budovat vojenský obranný systém odpovídající vnějšímu ohrožení a ekonomickým možnostem státu,
- vytvářet podmínky pro zapojení obranných sil státu do organizace kolektivní obrany demokratických států.[5]

3.6.3. Rozpočet resortu obrany

Rozpočtová skladba resortu MO má nestandardní charakter, protože je členěna na součásti (vojenské útvary), které mají vzhledem k charakteru své působnosti specifické výdaje, které se nevyskytují v ostatních civilních resortech.[5]

3.6.3.1. Příjmy resortu obrany

Příjmy resortu obrany činí asi 0,5 % celkových příjmů. Příjmy z činnosti organizačních složek státu (OSS) tvoří asi 20 % příjmů celé kapitoly. Patří k nim např. příjmy z odprodeje přebytečného a neupotřebeného movitého majetku AČR (mají

výrazně vzestupnou tendenci) a příjmy od zdravotnických pojišťoven za zdravotnické služby a výkony provedené vojenskými nemocnicemi. Tyto příjmy jsou však poměrně malé, protože vojenské nemocnice jsou příspěvkovými organizacemi. Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti tvoří asi 75-80 % příjmů kapitoly MO. Příjmy MO se skládají ze dvou základních složek. Jsou to:

- příjmy z pojištění na sociální a zdravotní zabezpečení vojáků,
- příjmy z pronájmu a z prodeje majetku MO, odvody PO.[5]

3.6.3.2. Výdaje resortu obrany

Obranné výdaje se člení na:

- výdaje na vojenskou obranu,
- výdaje na správu a výzkum,
- výdaje na civilní ochranu.

Při hodnocení výdajů (nákladů) je velmi důležité posuzovat poměr neinvestičních (NIN), tj. provozních, a investičních (IN) nákladů.

Výdaje resortu MO se člení v základním uspořádání na výdaje:

- provozní (běžné, neinvestiční)
- investiční (kapitálové).

a) Provozní výdaje

Tyto výdaje jsou kalkulovány na základě finančních standardů (norem ke kalkulaci), a to v členění podle vojenských útvarů. Jsou členěny na:

- neinvestiční výdaje organizačních složek celkem,
- příspěvky na činnosti PO,
- neinvestiční dotace a návratné finanční výpomoci podnikatelským subjektům,
- ostatní neinvestiční výdaje.

Výdaje resortu MO se člení na mandatorní (povinné) a ostatní. Předpokládá se pokles osobních mandatorních výdajů (mzdy, pojistné, příděl do FKSP a dávky sociálního zabezpečení). Naopak budou růst investiční výdaje. Z hlediska mandatorních výdajů jsou velmi důležité počty zaměstnanců a objem platových prostředků.

b) Investiční (kapitálové) výdaje

Tyto výdaje jsou kalkulovány centrálně za všechny organizace v resortu MO, a to v členění podle investičních programů. Získané podklady Ministerstvo financí souhrnně

eviduje v centrálním dokumentu, tzv. „Registru investic“. Investiční výdaje resortu se člení takto:

- transformace řízení letového provozu,
- systém civilní ochrany,
- vojenské školství,
- vojenské zdravotnictví,
- velení, správa, zásobování, ubytování a výcvik vojsk,
- realizace modernizačních projektů AČR,
- řešení úkolů věd a výzkumu.[5]

3.6.4. Sestavování rozpočtu Ministerstva obrany

Na hospodaření s finančními prostředky MO se vztahují platné zákony o hospodaření s rozpočtovými prostředky, tj. zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, a příslušný zákon o státním rozpočtu (pro daný rok) s kapitolou MO. Při sestavování rozpočtu MO se respektují ještě nějaké priority kapitoly 307 v daném rozpočtovém roce a pokyny MF pro sestavování státního rozpočtu ČR. V rozpočtu kapitoly 307 – MO jsou rozpočtovány příjmy a neinvestiční výdaje:

- jednak za celou kapitolu,
- jednak za samostatné organizační složky zřízené MO.

Do výdajů kapitoly MO jsou zařazeny i rozpočtové výdaje na dotace podnikovým subjektům, případně i jiným neziskovým organizacím, které byly založeny MO. Podklady pro rozpočet podává samostatně každá organizace.

a) Financování obrany do transformace

Do transformace (do roku 1990) finanční toky sledovaly tyto hlavní stupně:

- Ministerstvo obrany,
- Vojenské okruhy,
- Stupeň armáda,
- Stupeň divize,
- Stupeň útvar.

Na každém stupni odpovídal za realizaci toků, a to až do nejnižšího stupně útvaru, kde byl jako štábní funkcionář tzv. finanční náčelník.

b) Současný systém financování

V rámci transformace se přechází na nový systém označovaný PPBS (Planning, Programming and Budgeting Systém), který byl převzat z USA. V podmínkách ČR je označován jako systém plánování, programování a rozpočtování (SPPR). Jeho cílem je optimální sladění sil a zdrojů. Jde o systém řízení zdrojů lidských, věcných a finančních. Obranné zdroje tvoří:

- dostupný personál,
- věcné a finanční prostředky, jež máme k dispozici pro potřeby obrany.

Na rozdíl od dřívějšího období, kdy byl rozpočet sestavován shora (z úrovně ministerstva), v PPBS je rozpočet sestavován od konečných uživatelů a realizátorů cílů, tj. zdola. Běžné výdaje jsou kalkulovány na základě jednotných norem, tzv. finančních standardů. Finanční standard je centrální plánovací norma pro daný rozpočtový rok.[5]

3.6.5. Hospodaření vojenského útvaru

Vojenský útvar (VÚ) je samostatná bojová nebo výcviková součást ozbrojených sil s vlastním názvem a číslem označení. VÚ je právnická osoba zřízená MO ČR. Jeho úkoly jsou plánovány zpravidla na jeden kalendářní rok. Vyhodnocení hospodaření se provádí vždy v prosinci po provedení roční inventarizace majetku a celkové bilanci čerpání rozpočtových prostředků za uplynulý rok.

Vojenské útvary mají různé zaměření, a proto se i struktura jejich výdajů velmi liší. VÚ dostane od MO rozpočtovou skladbu na jeden kalendářní rok spolu s pokyny, jak postupovat. V rozpočtové skladbě si každý VÚ najde výdaje, které se ho týkají. VÚ si nárokuje náklady podle účetních stavů útvaru a finančních standardů. Podle kterých si útvar vypočítává a plánuje (kalkuluje) své výdaje. Tyto výpočty se provádějí jednak na osoby a jednak na techniku. Provozní náklady útvaru lze rozdělit do 3 základních skupin:

- nákup materiálu,
- nákup služeb,
- ostatní.

a) Nákup materiálu

Mezi nejčastější položky nakupovaného materiálu patří náklady na:

- potraviny,
- ochranné pomůcky,
- léky a zdravotnický materiál,

- knihy, učební pomůcky a tisk,
- drobný HIM k zabezpečení výcviku,
- náhradní díly na opravy movitého majetku,
- nákup materiálu aj.

b) Nákup služeb

Mezi běžně nakupované služby pro VÚ patří:

- nájemné za movitý majetek,
- prostředky na ekologické činnosti,
- služby k zabezpečení provozu movitého a nemovitého majetku,
- služby k zabezpečení osob aj.

c) Ostatní nákupy

Mezi ostatní nákupy patří nejčastěji tyto položky:

- opravy movitého majetku,
- programové vybavení,
- jízdné vojáků a občanských zaměstnanců,
- náhrada za neodebranou stravu,
- finanční náhrada za neodebranou výstroj aj.

Konkrétní realizace příslušných výdajových položek musí respektovat ekonomické možnosti státu a existující vojenské techniky a materiály, objekty a budovy atd. Logistické zabezpečení pokrývá potřeby dvěma způsoby:

- centrálním zabezpečením materiálu a služeb,
- decentralizovaným nákupem materiálu a služeb.

Centrální zabezpečení materiálu je zásobování materiálem z vojenských skladů (např. materiál chemický, spojovací aj.).

Centrální zabezpečení službami je nákup služeb u vojenských součástí (např. zabezpečení oprav speciální techniky a zbraní ve vojenských opravárenských závodech atd.).

Decentralizovaný nákup materiálu a služeb je nákup, který organizuje útvar sám (např. provádění STK a měření emisí, opravy silniční techniky, praní a čištění výstrojního materiálu, nákup technických plánů, likvidace odpadů apod.). [5]

4. STÁTNÍ ROZPOČET A RESORT MO

4.1. Státní rozpočet v období 2003 - 2007

Státní rozpočet je nejvýznamnějším veřejným rozpočtem, protože soustřeďuje největší část příjmů rozpočtové soustavy. Prostřednictvím státního rozpočtu se nenávratným způsobem přerozděluje významná část hrubého domácího produktu.

Státní rozpočet je každoročně schvalován zákonem o státním rozpočtu na daný rok. Pokud státní rozpočet není schválen do začátku rozpočtového období, hospodaří se podle tzv. rozpočtového provizoria. Za plnění státního rozpočtu odpovídá zpravidla Ministerstvo financí. Po skončení rozpočtového období se u SR sestavuje závěrečná bilance skutečného plnění státního rozpočtu, v ČR tzv. státní závěrečný účet.[5]

4.1.1. Příjmy státního rozpočtu za období 2003-2007

Nejvýznamnější skupinou příjmů státního rozpočtu jsou běžné příjmy. V nich tvoří největší skupinu daňové příjmy, které mají charakter pravidelně se opakujících příjmů. Jsou to - spotřební daně, daně z příjmů a daně dědické, darovací a daně z převodu nemovitostí. Výlučným příjmem státního rozpočtu jsou cla, případně dovozní či vývozní daně. Cla mají charakter veřejné jednorázově placené daně a jsou odváděny do státního rozpočtu. Jejich výši určuje zpravidla celní sazebník.

Druhou skupinu příjmů státního rozpočtu tvoří nedaňové příjmy. Mohou mít charakter pravidelně se opakujících i pravidelně se neopakujících příjmů – jak běžných, tak kapitálových. Mezi běžné nedaňové příjmy můžeme zahrnout příjmy ve formě uživatelských poplatků za služby, které zabezpečují neziskové organizace zřizované státem, příjmy z pronájmu státního majetku, přijaté sankční platby apod. Mezi kapitálové příjmy můžeme zařadit příjmy z prodeje státního majetku, příjmy z finančního investování apod. Jsou-li na centrální úrovni vytvářeny i mimorozpočtové fondy, mohou připadat v úvahu i dotace z mimorozpočtových fondů, vratky z dříve poskytnutých transferů apod.

Vedle nenávratných finančních prostředků běžně státní rozpočet využívá i návratné zdroje. Většinou se jedná o příjmy z emise státních dluhopisů, v některých zemích i půjčky od jiných článků rozpočtové soustavy. [5]

Následující tabulka s grafem znázorňují nárůst příjmů do státního rozpočtu za období 2003-2007. Skutečné příjmy byly vyšší než plánované, největší rozdíl byl v roce

2007. Výše příjmů SR je výrazně ovlivněna vysokým plněním daňových příjmů včetně pojistného na sociálním zabezpečení.

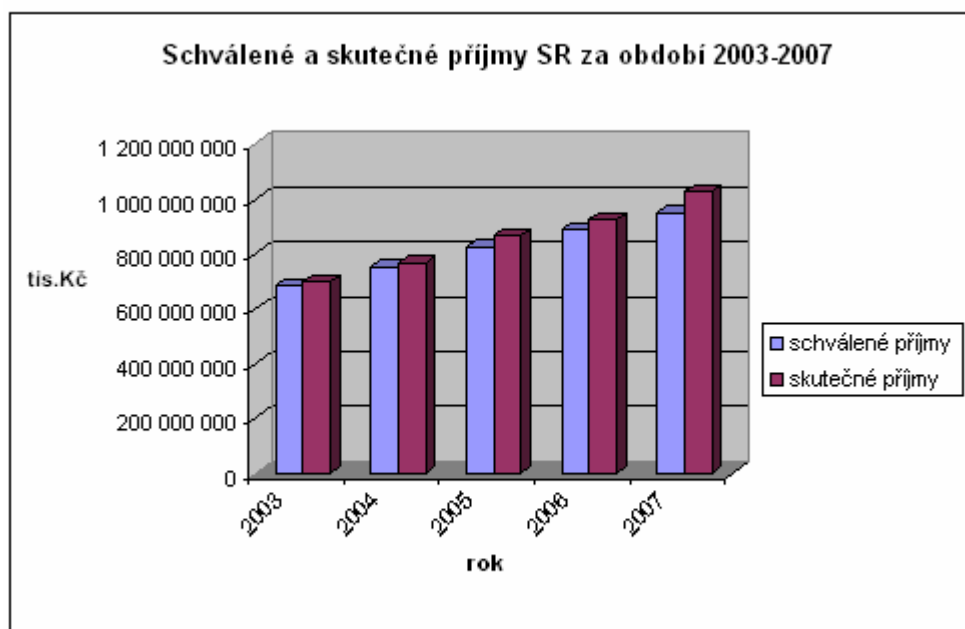
Tab.č.1: Schválené a skutečné příjmy SR za období 2003-2007

v tis.Kč

	2003	2004	2005	2006	2007
schválené příjmy	684 062 391	754 080 652	824 830 643	889 391 779	949 477 420
skutečné příjmy	699 665 054	769 207 444	866 460 161	923 059 944	1 025 882 854

Pramen: Státní závěrečné účty ČR

Graf č.1: Schválené a skutečné příjmy SR za období 2003-2007

Pramen: Státní závěrečné účty ČR, vlastní zpracování

4.1.2. Výdaje státního rozpočtu za období 2003-2007

Výdaje státního rozpočtu jsou peněžní prostředky na vládní nákupy (nákup zboží a služeb pro zajištění veřejných statků státem), na financování běžných a kapitálových potřeb, na peněžní transfery pro obyvatelstvo, na dotace na výrobu, ekologii a dotace do rozpočtů nižších vládních úrovní, rozpočtů územní samosprávy, do mimorozpočtových fondů.[5]

Výdaje státního rozpočtu narůstají každým rokem. Z tabulky a grafu č.2 je kromě roku 2004 zřejmý nárůst výdajů státního rozpočtu. V roce 2004 byly skutečné výdaje o

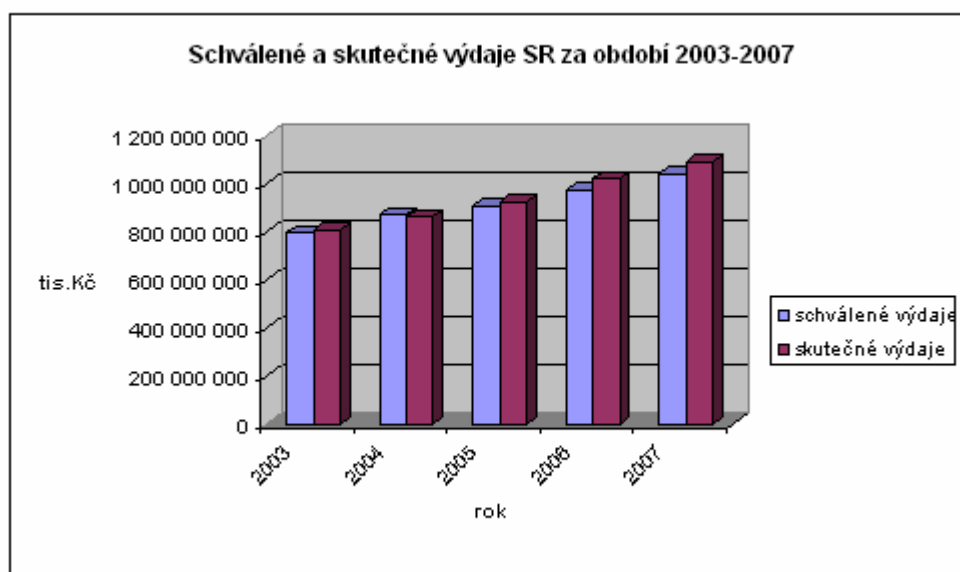
6 158 977 tis. Kč nižší než plánované. V roce 2007 byly skutečné výdaje o 51 497 093 tis. Kč vyšší než plánované, toto bylo způsobeno usnesením vlády o převodu finančních prostředků z rezervních fondů organizačních složek státu do rozpočtu příjmů kapitoly VPS.

Tab. č. 2: Schválené a skutečné výdaje SR za období 2003-2007

	v tis.Kč				
	2003	2004	2005	2006	2007
schválené výdaje	795 362 391	869 050 652	908 415 643	973 101 765	1 040 777 420
skutečné výdaje	808 718 393	862 891 675	922 798 018	1 020 640 217	1 092 274 513

Pramen: Státní závěrečné účty ČR

Graf č. 2: Schválené a skutečné výdaje SR za období 2003-2007

Pramen: Státní závěrečné účty ČR, vlastní zpracování

4.1.3. Porovnání příjmů a výdajů státního rozpočtu za období 2003-2007

Schodek státního rozpočtu je rozdíl mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu. Následující tabulka a graf srovnávají schválený a skutečný schodek státního rozpočtu v období 2003-2007. V roce 2005 byl schodek státního rozpočtu nejnižší ve sledovaném období a v roce 2006 skutečný schodek převýšil plánovaný o 13 870 307 tis. Kč. Toto navýšení bylo způsobeno nutností krytí výdajů na státní sociální politiku, především na výplatu důchodů. Dále předčasným splacením části závazku na státní záruky ve

prospěch ČNB za pohledávky, vystavené záruky a převzatá aktiva vzniklá v souvislosti s konsolidací a stabilizací bankovního sektoru z roku 1997.

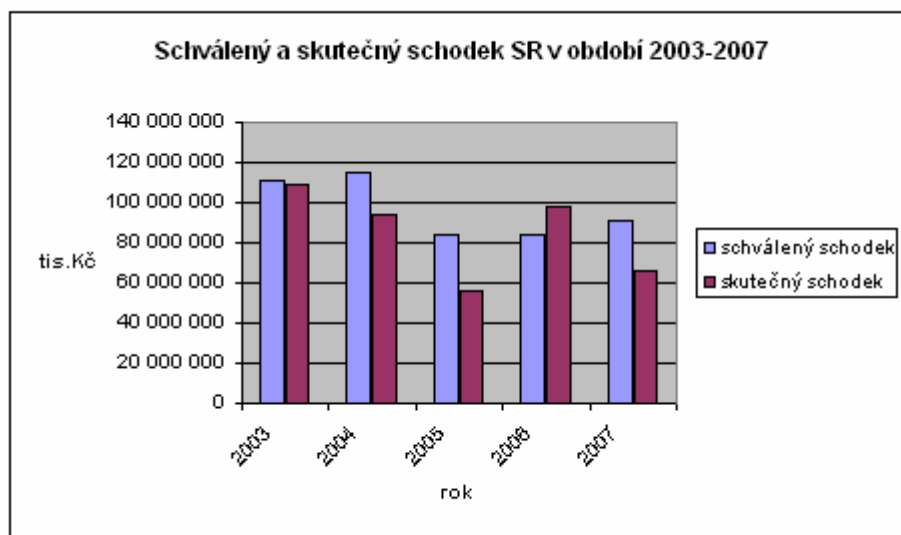
Tab.č.3: Schválený a skutečný schodek SR za období 2003-2007

v tis.Kč

	2003	2004	2005	2006	2007
schválený schodek	111 300 000	114 970 000	83 585 000	83 709 966	91 300 000
skutečný schodek	109 053 339	93 684 231	56 337 857	97 580 273	66 391 659
rozdíl	2 246 661	21 285 769	27 247 143	-13 870 307	24 908 341

Pramen: Státní závěrečné účty ČR

Graf č.3: Schválený a skutečný schodek SR za období 2003-2007

Pramen: Státní závěrečné účty ČR, vlastní zpracování

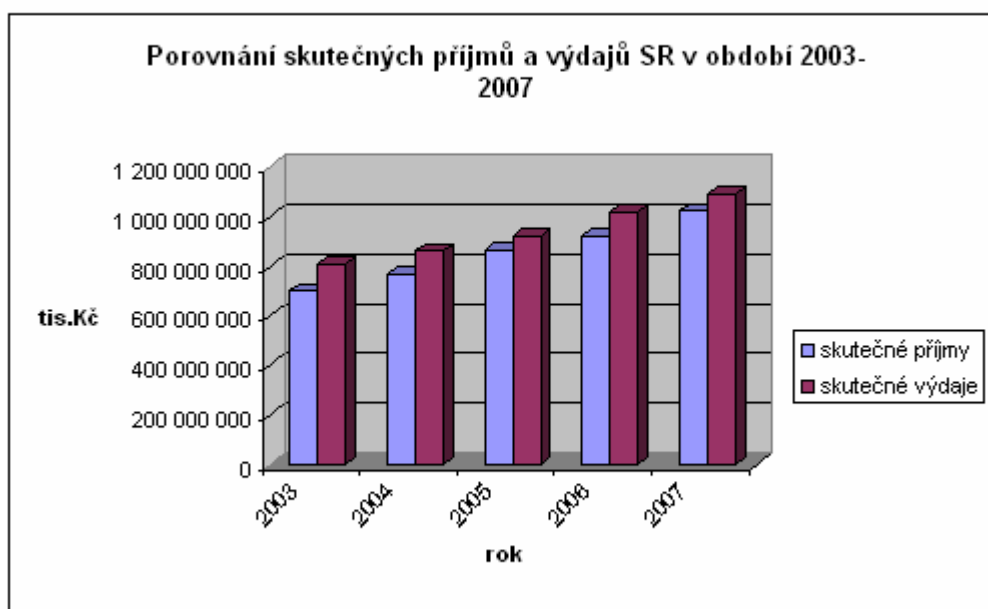
V daném období byl průměrný roční nárůst příjmů 10% a nárůst výdajů 8%. Z toho plyne závěr, že nárůst výdajů státního rozpočtu je pomalejší než nárůst příjmů. Tuto skutečnost zachycuje tabulka a graf č.4. Největší rozdíl mezi výdaji a příjmy státního rozpočtu byl v roce 2003 a potom v roce 2006.

Tab. č.4: Porovnání skutečných příjmů a výdajů SR za období 2003-2007

	v tis.Kč				
	2003	2004	2005	2006	2007
skutečné příjmy	699 665 054	769 207 444	866 460 161	923 059 944	1 025 882 854
skutečné výdaje	808 718 393	862 891 675	922 798 018	1 020 640 217	1 092 274 513

Pramen: Státní závěrečné účty ČR

Graf č.4: Porovnání skutečných příjmů a výdajů SR za období 2003-2007

Pramen: Státní závěrečné účty ČR, vlastní zpracování

4.2. Rozpočet resortu MO v období 2003 – 2007

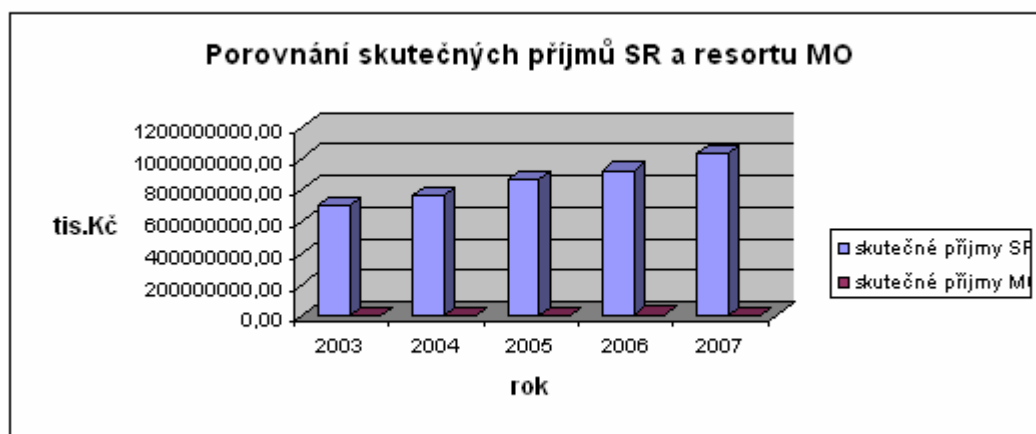
Rozpočet resortu Ministerstva obrany – kapitoly 307 představuje poměrně malou část z celkového státního rozpočtu. Co se týká příjmů do státního rozpočtu je podíl resortu MO ve sledovaném období 2003-2007 okolo 1% a výdaje činí kolem 6%. Každoroční podíl zachycuje tabulka č.5 a grafy 5a a 5b.

Tab. č. 5: Porovnání skutečných příjmů a výdajů SR a resortu MO za období 2003-2007

	2003	2004	2005	2006	2007
skutečné příjmy SR	699665054,00	769207444,00	866460161,00	923059944,00	1025882854,00
skutečné příjmy MO	3791645,15	4006594,00	7493780,40	11779098,83	9399838,37
%	0,54%	0,52%	0,86%	1,28%	0,92%
	2003	2004	2005	2006	2007
skutečné výdaje SR	808718393,00	862891675,00	922798018,00	1020640217,00	1092274513,00
skutečné výdaje MO	53193983,70	52481165,00	58445016,00	63104065,00	61338072,78
%	6,58%	6,08%	6,33%	6,18%	5,62%

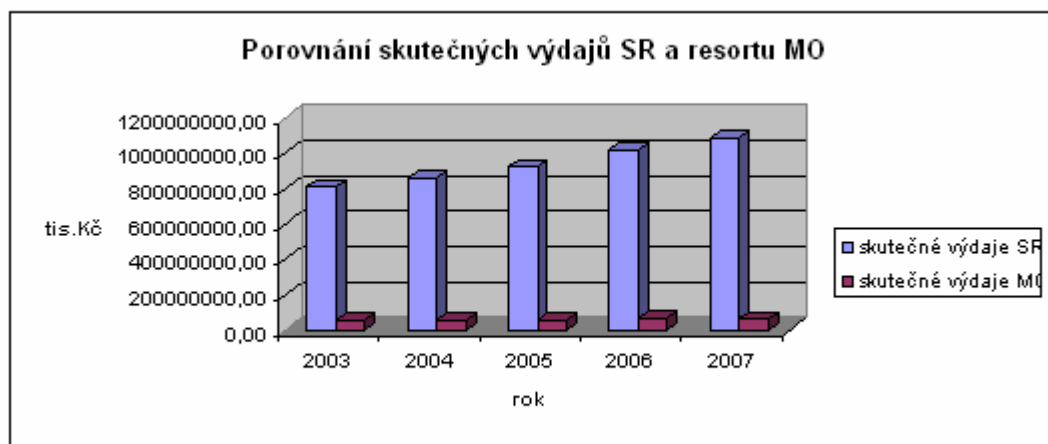
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 5a: Porovnání skutečných příjmů SR a resortu MO za období 2003-2007

Zdroj: vlastní zpracování

Graf. č. 5b: Porovnání skutečných výdajů SR a resortu MO za období 2003-2007

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.1. Příjmy resortu MO v období 2003 – 2007

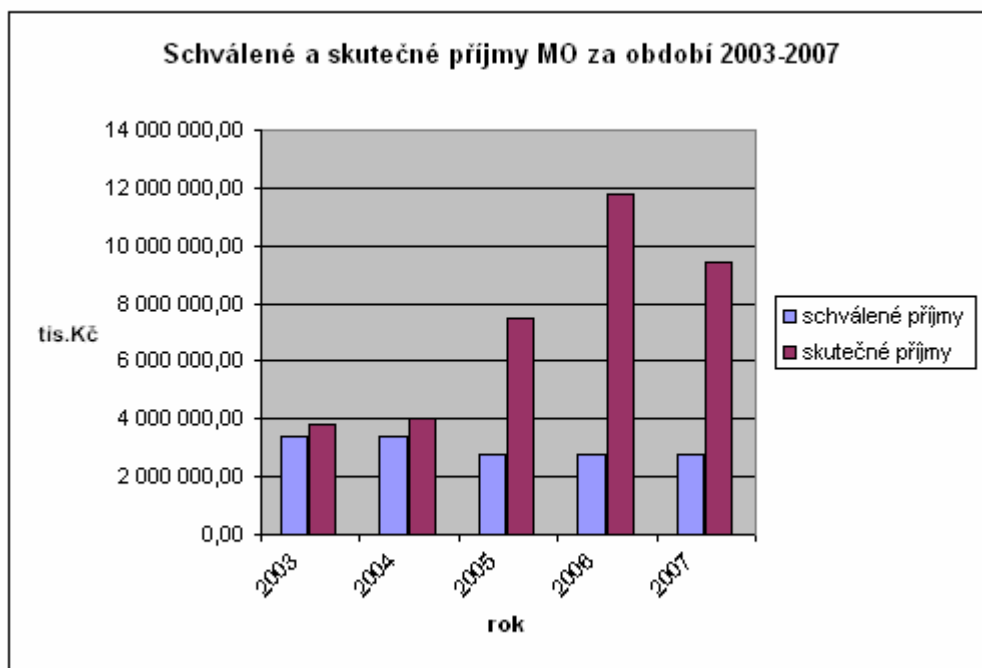
Nejmenší rozdíl mezi schválenými a skutečnými příjmy byl v roce 2003 a největší v roce 2006. Zde došlo k nárůstu příjmů o 9 018148,83 tis Kč. Tento nárůst byl způsoben povolením překročení limitů výdajů a závazných ukazatelů kapitoly MO, tj. převedením mimorozpočtových zdrojů rezervního fondu. Vývoj příjmů je zachycen v tabulce a grafu č.6.

Tab. č. 6: Schválené a skutečné příjmy MO za období 2003-2007

	v tis.Kč				
	2003	2004	2005	2006	2007
schvalene příjmy	3 394 142,00	3 394 800,00	2 779 884,00	2 760 950,00	2 805 933,00
skutečné příjmy	3 791 645,15	4 006 594,00	7 493 780,40	11 779 098,83	9 399 838,37

Pramen: Státní závěrečné účty ČR

Graf č. 6: Schválené a skutečné příjmy MO za období 2003-2007

Pramen: Státní závěrečné účty ČR, vlastní zpracování

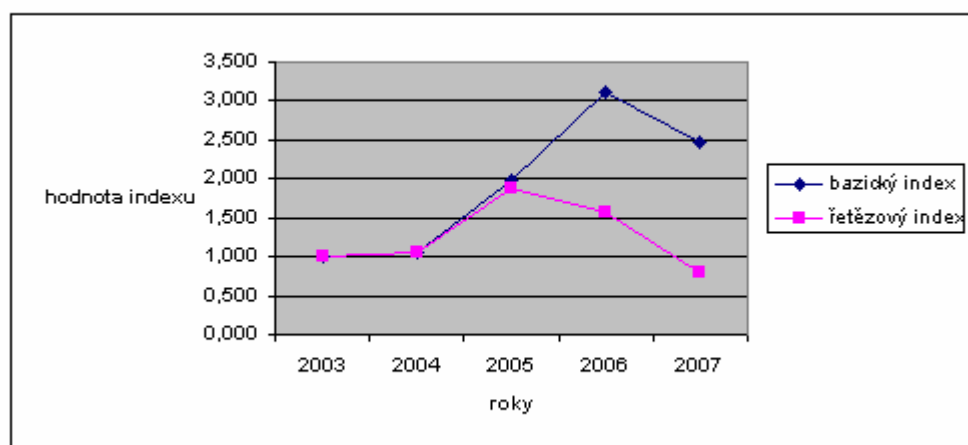
V tabulce a grafu č. 7 je znázorněn růst příjmů ve sledovaném období. V roce 2006 dosáhlo tempo růstu na 157,2 % a následující rok došlo k poklesu na 79,8%. Pokles příjmů v roce 2007 byl způsoben převodem prostředků rezervního fondu prostřednictvím depozitního účtu do příjmu státního rozpočtu kapitoly Všeobecná pokladní správa.

Tab.č. 7: Vývoj skutečných příjmů MO za období 2003-2007

	v tis.Kč				
	2003	2004	2005	2006	2007
celkové příjmy	3 791 645,15	4 006 594,00	7 493 780,40	11 779 098,83	9 399 838,37
bazický index	1,000	1,057	1,974	3,107	2,480
rozdíl k roku 2003		214 948,85	3 702 135,25	7 987 453,68	5 608 193,22
řetězový index	1,000	1,057	1,870	1,572	0,798
meziroční rozdíl		214 948,85	3 487 186,40	4 285 318,43	-2 379 260,46

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č.7: Vývoj skutečných příjmů MO v období 2003-2007

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.2. Výdaje resortu MO v období 2003 -2007

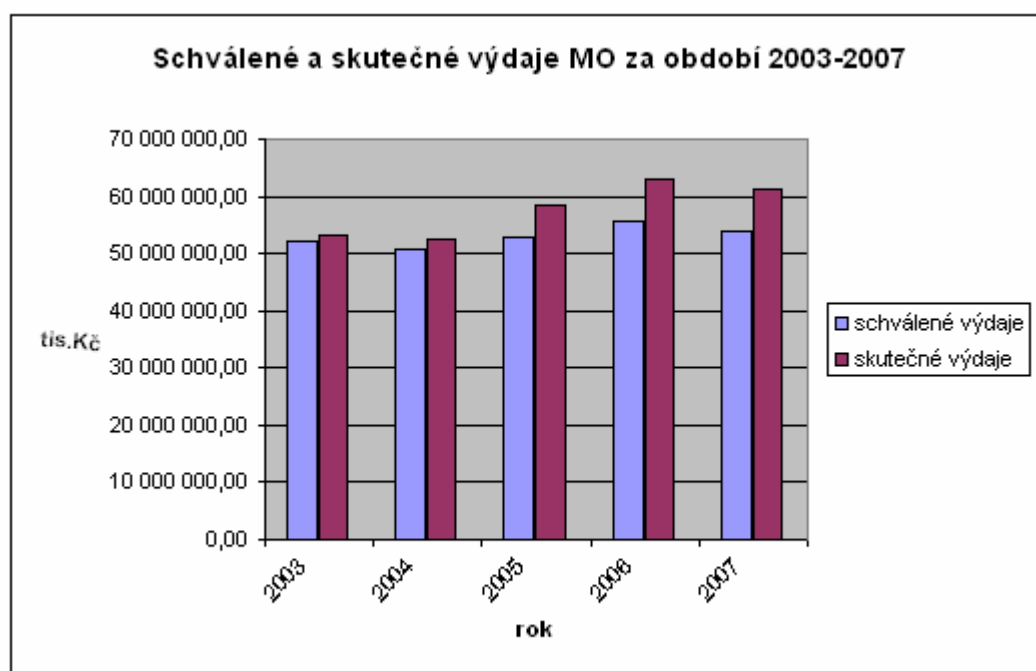
Jak znázorňuje tabulka a graf č. 8 schválené i skutečné výdaje resortu MO každým rokem narůstají, výjimkou je pouze rok 2007, kdy skutečné výdaje byly o 1 765 992,22 tis Kč nižší než v roce 2006. Toto bylo způsobeno zahrnutím výdajů z mimorozpočtových zdrojů a převodem nevyčerpaných rozpočtových prostředků předchozích let do rezervního fondu do celkových výdajů.

Tab. č.8: Schválené a skutečné výdaje MO za období 2003-2007

	v tis.Kč				
	2003	2004	2005	2006	2007
schválené výdaje	52 320 280,00	50 725 985,00	52 953 193,00	55 694 000,00	53 906 386,00
skutečné výdaje	53 193 983,70	52 481 165,00	58 445 016,00	63 104 065,00	61 338 072,78

Pramen: Státní závěrečné účty ČR

Graf č.8: Schválené a skutečné výdaje MO za období 2003-2007

Pramen: Státní závěrečné účty ČR, vlastní zpracování

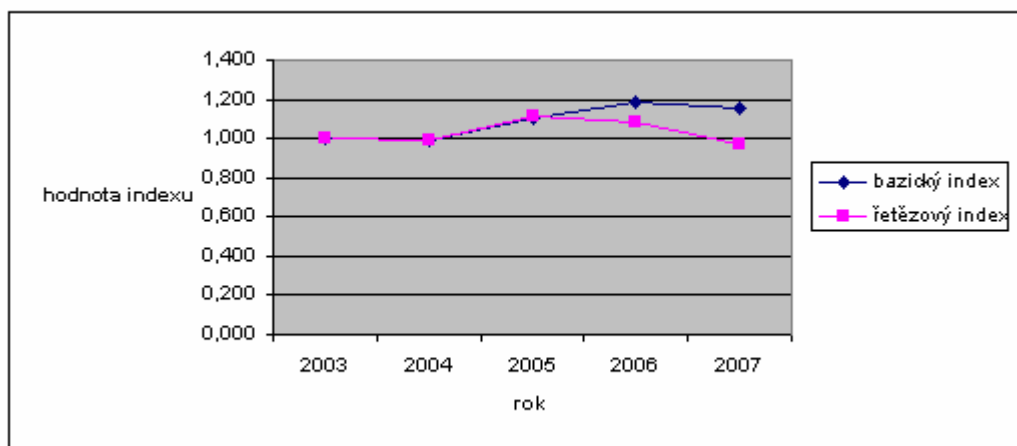
Nejvýznamnější nárůst výdajů resortu MO byl v roce 2005 a činil 111,4%. Vývoj výdajů v období 2003-2007 zachycuje tabulka a graf č.9.

Tab.č.9: Vývoj skutečných výdajů MO za období 2003-2007

	v tis.Kč				
	2003	2004	2005	2006	2007
celkové výdaje	53 193 983,70	52 481 165,00	58 445 016,00	63 104 065,00	61 338 072,78
bazický index	1,000	0,987	1,099	1,186	1,153
rozdíl k roku 2003		-712 818,70	5 251 032,30	9 910 081,30	8 144 089,08
řetězový index	1,000	0,987	1,114	1,080	0,972
meziroční rozdíl		-712 818,70	5 963 851,00	4 659 049,00	-1 765 992,22

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č.9: Vývoj skutečných výdajů MO v období 2003-2007

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.3. Vývoj počtu zaměstnanců v resortu MO v období 2003 -2007

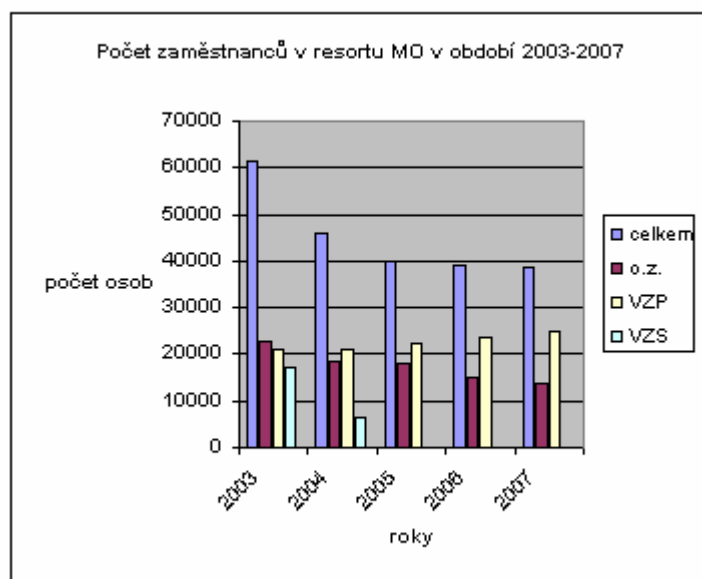
Od roku 2002 probíhá transformace AČR jejíž součástí je i snižování počtu personálu v resortu. Rokem 2005 byla zrušena základní vojenská služba, což výrazně ovlivnilo celkový počet osob v AČR. Jak je z tabulky a grafu č. 10 patrné, tak celkový počet zaměstnanců stále klesá. Předpokládaný konečný počet zaměstnanců by měl činit 35 000 osob. Dále je zde zřejmý nárůst počtu vojáků z povolání a snížení počtu občanských zaměstnanců. Struktura personálu v nemalé míře ovlivňuje jak příjmy, tak výdaje rozpočtu resortu.

Tab.č.10: Počet zaměstnanců v resortu MO v období 2003-2007

	2003	2004	2005	2006	2007
celkem	61316	45842	40130	38998	38539
o.z.	22706	18459	17858	15168	13550
VZP	21247	21024	22272	23830	24989
VZS	17363	6359	0	0	0

Pramen: Státní závěrečné účty MO

Graf č.10: Počet zaměstnanců v resortu MO v období 2003-2007

Pramen: Státní závěrečné účty MO, vlastní zpracování

5. ANALÝZA ROZPOČTU MINISTERSTVA OBRANY

5.1. Rozpočet resortu MO v roce 2007

Zákonem č. 622/2006 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2007 byl stanoven rozpočet výdajů pro kapitolu MO na rok 2007 v celkové výši 53 906 386 tis. Kč. V průběhu roku byl rozpočet upraven rozpočtovými opatřeními Ministerstva financí na konečnou částku 54 988 745 tis. Kč. Upravený rozpočet kapitoly MO představoval 5,28% celkových výdajů státního rozpočtu ČR na rok 2007.

Rozpočet příjmů pro kapitolu MO na rok 2007 by stanoven v celkové výši 2 805 933 tis. Kč, který nebyl v průběhu roku 2007 ze strany Ministerstva financí dále upraven. Rozpočet příjmů kapitoly MO představoval 0,30% celkových příjmů státního rozpočtu ČR na rok 2007. Schválené příjmy a výdaje jednotlivých kapitol jsou uvedeny v příloze č. 1 a 2.

5.2. Struktura příjmů a výdajů rozpočtu v roce 2007

Struktura příjmů a výdajů rozpočtu resortu MO je členěna podle platného systému státní správy. Příjmy- daňové a nedaňové. Výdaje –běžné, kapitálové. Toto základní členění je dále podrobněji uvedeno v příloze č.3.

5.2.1. Příjmy rozpočtu MO v roce 2007

Celkové příjmy byly v roce 2007 splněny na 335% a dosáhly výše 9 399 838 tis. Kč. Plnění v této oblasti bylo ovlivněno zejména příjmy souvisejícími s povoleným překročením limitů výdajů a závazných ukazatelů kapitoly MO (tj. převedením mimorozpočtových zdrojů rezervního fondu), a to v celkové výši 6 387 064 tis. Kč z toho: nevyčerpané rozpočtové prostředky z minulých let určené na financování programu reprodukce majetku, programu výzkumu a vývoje, ostatních plateb za provedenou práci, pojistného placeného zaměstnavatelem, ostatních sociálních dávek a ostatních běžných výdajů, dále to byly prostředky poskytnuté ze zahraničí, peněžní dary a prostředky z prodeje majetku ČR, se kterým hospodaří MO.

Na plnění celkových příjmů se podílí vyšší nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery v částce 994 705 tis. Kč a nižší příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti v částce 12 794 tis. Kč.

Daňové příjmy byly 2 523 139 tis. Kč, tedy 99,5%. Nedaňové a kapitálové příjmy byly 475 249 tis. Kč, tedy 176,02% a přijaté dotace činily 6 401 450 tis. Kč.

5.2.2. Výdaje rozpočtu MO v roce 2007

Celkové čerpání státního rozpočtu kapitoly MO v hodnoceném roce dosáhlo výše 61 338 073 tis. Kč, což činilo 111,55% upraveného rozpočtu. Běžné výdaje byly ve výši 43 908 336 tis. Kč, tedy 102,88% upraveného rozpočtu a kapitálové výdaje byly 17 429 737 tis. Kč, tedy 141,62% upraveného rozpočtu. Nemalý podíl na vysokém čerpání má převod nevyčerpaných prostředků roku 2007 do rezervního fondu ve výši 5 076 837 tis. Kč, z toho běžné výdaje ve výši 1 400 314 tis. Kč a kapitálové výdaje ve výši 3 676 523 tis. Kč. [9] [10] [11]

5.3. Čerpání rozpočtu v resortu MO

Z rozpočtu resortu byly hrazeny výdaje související s působením sil a prostředků AČR v zahraničních operacích. Výdaje na zahraniční mise byly rozpočtovány v celkové výši 1 409,6 mil. Kč.

Schváleným limitem výdajů na financování programů reprodukce majetku v roce 2007 bylo zabezpečeno celkem 453 akcí, z toho 197 pokračujících a 256 nově zahajovaných. V rámci modernizačních projektů vyzbrojování a projektů nemovité infrastruktury byla ne realizaci 15 rozhodujících programů vyčleněna částka 14 995,7 mil. Kč. Mezi prioritní programy patří například: výstavba, obnova a provozování komunikačních a informačních systémů resortu obrany, zvyšování schopností v oblasti velení a řízení a další.

Snížení rozpočtu se také projevilo ve všech oblastech běžných výdajů – nejnižší bylo u osobních mandatorních výdajů, nejvyšší u nákupů služeb, materiálu a zajišťování oprav a udržování movitého a nemovitého majetku. Běžné výdaje kapitoly MO byly schváleny ve výši 43 099,1 mil. Kč, což představuje více než 79,9 % celkových výdajů kapitoly MO.

Mandatorní výdaje vychází ze zákonů a jejich nárok byl ovlivněn počtem osob, strukturou a plánovaným vývojem, dále meziročním mzdovým nárůstem. V rámci plánovaných organizačních změn ve struktuře osob se snížil počet vojáků z povolání o 79 a občanských zaměstnanců o 2 051. V roce 2007 nebyly dosaženy tyto stanovené příjmy z důvodu nižšího počtu VZP (plánováno bylo 25 888 osob a skutečný stav činil 24 742 osob). Průměrně vyšší příjmy VZP proti občanským zaměstnancům vykazují příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti mírný

nárůst, přestože v celkovém souhrnu dochází postupně k úbytku celkového počtu personálu resortu.

Zabezpečení provozu nemovité infrastruktury a výdaje na ekologii byly zajištěny v nezbytném rozsahu 3 177,5 mil. Kč. [11]

5.4. Faktory ovlivňující rozpočet v resortu MO

Návrh rozpočtu je každoročně sestavován tak, aby mohly být plněny jednotlivé etapy transformace AČR. 1. etapa (2002-2004) měla za cíl organizační a dislokační změny, ukončení základní vojenské služby a plně profesionální AČR. 2. etapa (2005-2007) dosažení a stabilizace počátečních operačních schopností ozbrojených sil. 3. etapa (2008-2010) bude mít za cíl dosažení cílových počtů a struktur u rozhodujících útvarů a jednotek AČR. 4. etapa (2011-2014) dokončení výstavby a stabilizace personálu a 5. etapa (2015-2018) dosažení požadovaných schopností AČR, dokončení realizace hlavních projektů přezbrojování a dobudování základen AČR.

V rámci této transformace bylo v letech 2003-2006 bezúplatně převedeno 234 objektů do vlastnictví územně samosprávných celků a bylo uzavřeno 90 smluv na odprodej majetku s výnosem 395 300 tis. Kč. Příjmy z prodeje majetku jsou od roku 2005 zdrojem rezervního fondu, proto došlo k podstatnému snížení příjmů. V roce 2007 vyřazeno 10 kasárenských areálů nebo jejich součástí včetně pozemků, 6 jednotlivých stavebních objektů s pozemky, 1 výcvikové a školící zařízení, 2 cvičiště, dále pozemky beze staveb, některé předválečné hraniční pevnostní objekty a bytové jednotky. Dále v roce 2007 bylo zlikvidováno 186 467 tun nepotřebného materiálu a odsunuto 4 749 kusů vojenské techniky.

Čerpání rozpočtu je také ovlivněno počtem VÚ a zařízení. V roce 2007 byl vytvořen 1 nový útvar, reorganizováno 58 VÚ a zařízení a zrušeno 8 VÚ a zařízení. Do budoucna by měl být resort MO rozmístěn v 35 posádkách, v 16 samostatných dislokačních místech a 43 dislokacích.

Důležitým faktorem v čerpání rozpočtu je správné rozdělení těchto prostředků do jednotlivých úseků resortu MO a rozdělení na jednotlivé úkoly. Případné přerozdělování prostředků je později omezeno interními normativními akty, které určují postup a proces schvalování těchto převodů. Vše je jak časově, tak i personálně náročné a zdlouhavé.

Dalším faktorem ovlivňujícím čerpání rozpočtu jsou neplánované úkoly, které vznikají v průběhu roku a je nutné je řešit. Mezi takové úkoly patří především opravy techniky a nemovitostí. Prostředky na tyto úkoly je obtížné získat a resort je musí zajistit ze stanoveného rozpočtu na úkor jiných úkolů, které je možno odložit a řešit později.

Nemalý vliv na proces čerpání rozpočtu má i systémové vybavení jednotlivých stupňů resortu MO. Ne všechny útvary dosud disponují dostačujícími technickými, informačními a komunikačními prostředky. Jejich práce je potom zdlouhavá a především časově náročná.

Také proces výběrových řízení a proces schvalování nákupů a služeb je legislativně náročný a má velké množství podmínek a požadavků, které je před jejich realizací nutné splnit, aby nedošlo k porušení rozpočtové kázně. Interní normativní akty, mezi ně patří především odborná nařízení a pokyny k rozpisu rozpočtu, každoročně prochází změnami, které určují a ovlivňují možnosti použití finančních prostředků.

V roce 2007 byly v resortu MO prováděny vnější a vnitřní kontroly dodržování legislativních předpisů a hospodaření s majetkem a finančními prostředky. Nejvyšší kontrolní úřad provedl 6 akcí a neshledal žádné porušení rozpočtové kázně. Zjištěné nedostatky byly pouze formálního charakteru.

V rámci vnitřních kontrol bylo provedeno 343 řídicích kontrol. Jejich cílem je dodržování právních předpisů a INA resortu MO, využívání finančních prostředků, včasnost a správnost vedení veškeré evidence, podklady pro hlášení, výkazy a zprávy. Při těchto finančních kontrolách bylo zjištěno několik případů porušení rozpočtové kázně, jednalo se o použití neinvestičních prostředků k úhradě investičních výdajů, nedodržení podmínek o poskytnutí dotace a neoprávněné výdaje na nákupy. Tato skutečnost byla oznámena příslušnému finančnímu úřadu a dále řešena jako škoda.[15]

Provádění a výsledky kontrol svědčí o snaze efektivního a hospodárného využití prostředků státního rozpočtu.

6. ZÁVĚR

Státní správa od svého počátku prošla velkým množstvím změn a stále se vyvíjí. Její funkce a význam stále rostou. Z toho vyplývá, že i státní rozpočet má rostoucí tendenci. Transformací prochází také resort MO a tím je ovlivněn i jeho rozpočet.

Proces schvalování a čerpání státního rozpočtu je zdoluhavý a časově náročný. Využití přidělených finančních prostředků je v souladu s platnou legislativou a interními normativními akty resortu MO. Veškerá legislativa prochází řadou změn a doplňků. Jak plyne z finančních kontrol na všech úrovních jsou finanční prostředky využívány efektivně, hospodárně a účelově.

Jak z práce vyplývá, tak výdaje převyšují příjmy a obojí má rostoucí tendenci. Hlavním cílem zde je řešení možnosti zvyšování příjmů a snižování výdajů. Daňové příjmy resortu lze ovlivnit vyšším počtem VZP. Zde je ale omezení počtu dané transformací. Kapitálové příjmy spadají do rezervního fondu, proto příjem resortu ovlivňují málo. Vyššího příjmu lze dosáhnout nedaňovými příjmy a to – pronájemem prostor a zařízení, příjmy za výkony zdravotní péče, veterinární péče, poskytování stravování ve vojenských zařízeních, využití letecké přepravy a poskytování dalších služeb. Možnost snižování výdajů na platech je v resortu téměř nemožný, protože výše platů je dána platovými stupni a tarify. Jednotlivé útvary na platových prostředcích ušetří pouze při nemocnosti zaměstnanců. Ke snižování výdajů by mělo přispět modernější vybavení útvarů, ať se jedná o vojenskou, informační a komunikační techniku, tak i vybavení opravárenských dílen a provozů, využití moderních technologií a materiálů. Dále je zde možnost efektivního využití služeb nabízených civilním sektorem. Nemalý vliv na výdaje má také využití lidských zdrojů a především jejich rozvoj (ekonomicky vzdělaní vedoucí pracovníci, odborně proškolení technici).

K úspoře prostředků by vedlo též sjednocení dokumentace, shodné vedení potřebné evidence a vzájemná provázanost mezi jednotlivými stupni resortu.

Do budoucna je prioritním úkolem resortu obrany působení v zahraničních misích a dokončení výstavby a modernizace posádek a základen. Zůstanou pouze dvě velitelství na operační úrovni, a to „Velitelství společných sil“ a „Velitelství podpory“, budou provedeny změny struktury ženijních útvarů, vojenských záchranných

sborů a výstavba dalších lehkých motorizovaných praporů. Těmto úkolům bude odpovídat struktura výdajů. Z celkového objemu prostředků bude 50% výdajů mandatorních, 20-25% výdajů investičních a 25-30% výdajů běžných.

Závěrem lze říci, že výše státního rozpočtu je závislá především na ekonomické situaci ve státě a od ní se odvíjí další činnost jednotlivých sektorů. V současnosti je na místě snaha o celkové snižování výdajů. Každý sektor, tak i resort MO, se na tom podílí dle svých možností.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Bervidová, L., Vančurová, P.: Ekonomika veřejného sektoru, 1. vydání, Česká zemědělská univerzita v Praze 2008
ISBN 978-80-213-1816-8
- [2] Halásek, D.: Veřejná ekonomika, 2. vydání, OPTYS 2007 Opava
ISBN 80-85819-60-0
- [3] Kinšt, J., Paroubek, J.: Rozpočtová skladba v roce 2007, ANAG Olomouc
ISBN 80-7263-356-2
- [4] Peková, J.: Hospodaření a finance územní samosprávy, 1. vydání, Management Press 2004 Praha
ISBN 80-7261-086-4
- [5] Peková, J., Pilný, J., Jetmar, M., Veřejná správa a finance – rozšířené vydání, 3. vydání, ASPI 2008, Praha
ISBN 978-80-7357-351-5
- [6] Pilný, J.: Veřejné finance, 5. vydání, Univerzita Pardubice 2007
ISBN 978-80-7194-963-3
- [7] Strecková, Y., Malý, I. a kolektiv: Veřejná ekonomie pro školu a praxi, 1. vydání, Computer Press 1998 Praha
ISBN 80-7226-112-6
- [8] ÚZ č. 664 Rozpočet a financování, Sagit, 2008
ISBN 978-80-7208-673-3
- [9] Zákony o státním rozpočtu 2003-2007, dostupné na www.mfcr.cz
- [10] Státní závěrečné účty 2003-2007, dostupné na www.mfcr.cz
- [11] Návrh státního závěrečného účtu kapitoly 307-MO, dostupný na www.army.cz
- [12] Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech
- [13] Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě
- [14] Zákon 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách
- [15] Zpráva o výsledcích finančních kontrol ve veřejné správě za rok 2007, dostupné na www.mfcr.cz
- [16] Interní normativní akty MO

SEZNAM ZKRATEK

SR – státní rozpočet

OSS – organizační složka státu

ÚSC – územně samosprávný celek

MO – Ministerstvo obrany

VÚ – vojenský útvar

INA – interní normativní akt

SZU – státní závěrečný účet

MF – Ministerstvo financí

SEZNAM TABULEK

1. Schválené a skutečné příjmy SR za období 2003-2007
2. Schválené a skutečné výdaje SR za období 2003-2007
3. Schválený a skutečný schodek SR za období 2003-2007
4. Porovnání skutečných příjmů a výdajů SR za období 2003-2007
5. Porovnání skutečných příjmů a výdajů SR a resortu MO za období 2003-2007
6. Schválené a skutečné příjmy MO za období 2003-2007
7. Vývoj skutečných příjmů MO za období 2003-2007
8. Schválené a skutečné výdaje MO za období 2003-2007
9. Vývoj skutečných výdajů MO za období 2003-2007
10. Počet zaměstnanců v resortu MO v období 2003-2007

SEZNAM GRAFŮ

1. Schválené a skutečné příjmy SR za období 2003-2007
2. Schválené a skutečné výdaje SR za období 2003-2007
3. Schválený a skutečný schodek SR za období 2003-2007
4. Porovnání skutečných příjmů a výdajů SR za období 2003-2007
- 5a. Porovnání skutečných příjmů SR a resortu MO za období 2003-2007
- 5b. Porovnání skutečných výdajů SR a resortu MO za období 2003-2007
6. Schválené a skutečné příjmy MO za období 2003-2007
7. Vývoj skutečných příjmů MO za období 2003-2007
8. Schválené a skutečné výdaje MO za období 2003-2007
9. Vývoj skutečných výdajů MO za období 2003-2007
10. Počet zaměstnanců v resortu MO v období 2003-2007

SEZNAM PŘÍLOH

1. Celkový přehled příjmů podle kapitol
2. Celkový přehled výdajů podle kapitol
3. Ukazatele kapitoly 307- MO

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

CELKOVÝ PŘEHLED PŘÍJMŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU PODLE KAPITOL

Číslo kapitoly	Kapitola	daňové příjmy celkem	v tisících Kč		
			z toho povinné pojistné na důchodové pojištění	nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	z toho z rozpočtu Evropské unie **)
301	Kancelář prezidenta republiky			60	
302	Poslanecká sněmovna Parlamentu			21 000	
303	Senát Parlamentu			3 800	
304	Úřad vlády České republiky			6 600	
305	Bezpečnostní informační služba			113 000	
306	Ministerstvo zahraničních věcí			60 000	
307	Ministerstvo obrany	2 535 933 *)	2 088 415	270 000	
308	Národní bezpečnostní úřad			0	
309	Kancelář Veřejného ochránce práv			0	
312	Ministerstvo financí	636 560 *)	524 227	531 616	
313	Ministerstvo práce a sociálních věcí	343 945 934 *)	285 378 206	1 454 304	554 304
314	Ministerstvo vnitra	7 109 338 *)	5 854 749	1 260 702	453 602
315	Ministerstvo životního prostředí			9 337 451	9 261 863
317	Ministerstvo pro místní rozvoj			6 091 131	6 076 531
321	Grantová agentura České republiky			240	
322	Ministerstvo průmyslu a obchodu			4 384 536	4 108 000
327	Ministerstvo dopravy			13 042 875	12 999 994
328	Český telekomunikační úřad			1 324 400	
329	Ministerstvo zemědělství			21 187 960	20 937 960
333	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy			6 566 772	6 496 160
334	Ministerstvo kultury			1 127 001	385 000
335	Ministerstvo zdravotnictví			299 121	275 121
336	Ministerstvo spravedlnosti	718 913 *)	592 046	389 534	
338	Ministerstvo informatiky			300	
343	Úřad pro ochranu osobních údajů			420	420
344	Úřad průmyslového vlastnictví			73 612	
345	Český statistický úřad			39 801	35 801
346	Český úřad zeměměřický a katastrální			150 000	
348	Český báňský úřad			2 200	
349	Energetický regulační úřad			0	
353	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže			0	
358	Ústavní soud			0	
361	Akademie věd České republiky			500	
372	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání			0	
374	Správa státních hmotných rezerv			80 000	
375	Státní úřad pro jadernou bezpečnost			1 000	
381	Nejvyšší kontrolní úřad			925	
396	Státní dluh			0	
397	Operace státních finančních aktiv	1 300 000		1 289 347	
398	Všeobecná pokladní správa	515 600 000		8 520 534	
	C E L K E M	871 846 678	294 437 643	77 630 742	61 584 756
PŘÍJMY CELKEM (daňové, nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery)					949 477 420

*) povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je podle platné rozpočtové skladby součástí daňových příjmů

***) zahrnuje jak prostředky poskytnuté z rozpočtu Evropské unie přímo, tak prostředky poskytnuté prostřednictvím Národního fondu

Příloha č.2

**CELKOVÝ PŘEHLED VÝDAJŮ STÁTNÍHO ROZPOČTU
PODLE KAPITOL**

v tisících Kč

Číslo kapitoly	Kapitola	V ý d a j e c e l k e m
301	Kancelář prezidenta republiky	456 448
302	Poslanecká sněmovna Parlamentu	1 144 704
303	Senát Parlamentu	562 341
304	Úřad vlády České republiky	599 322
305	Bezpečnostní informační služba	1 178 276
306	Ministerstvo zahraničních věcí	4 824 623
307	Ministerstvo obrany	53 906 386
308	Národní bezpečnostní úřad	277 483
309	Kancelář Veřejného ochránce práv	94 363
312	Ministerstvo financí	16 168 540
313	Ministerstvo práce a sociálních věcí	426 780 400
314	Ministerstvo vnitra	54 302 499
315	Ministerstvo životního prostředí	13 519 137
317	Ministerstvo pro místní rozvoj	12 016 570
321	Grantová agentura České republiky	1 531 116
322	Ministerstvo průmyslu a obchodu	16 497 504
327	Ministerstvo dopravy	25 127 764
328	Český telekomunikační úřad	924 465
329	Ministerstvo zemědělství	46 940 597
333	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	121 652 407
334	Ministerstvo kultury	7 909 779
335	Ministerstvo zdravotnictví	9 257 828
336	Ministerstvo spravedlnosti	19 875 495
338	Ministerstvo informatiky	607 772
343	Úřad pro ochranu osobních údajů	92 862
344	Úřad průmyslového vlastnictví	171 200
345	Český statistický úřad	970 772
346	Český úřad zeměměřický a katastrální	2 792 294
348	Český báňský úřad	169 385
349	Energetický regulační úřad	115 760
353	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	137 952
358	Ústavní soud	146 882
361	Akademie věd České republiky	5 617 230
372	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	53 355
374	Správa státních hmotných rezerv	1 839 847
375	Státní úřad pro jadernou bezpečnost	383 504
381	Nejvyšší kontrolní úřad	637 891
396	Státní dluh	38 101 874
397	Operace státních finančních aktiv	9 110 700
398	Všeobecná pokladní správa	144 280 093
	C E L K E M	1 040 777 420

Ukazatele kapitoly 307 Ministerstvo obrany

v tisících Kč

Souhrnné ukazatele		
Příjmy celkem		2 805 933
Výdaje celkem		53 906 386
Specifické ukazatele - příjmy		
Příjmy z pojištění na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti		2 535 933
v tom: pojistné na důchodové pojištění		2 088 415
pojistné na nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti		447 518
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem		270 000
Specifické ukazatele - výdaje		
Výdaje na zabezpečení úkolů reprodukce majetku a obranného výzkumu a vývoje		16 832 504
v tom: výdaje na financování programů pořízení a reprodukce majetku		16 363 563
výdaje na výzkum a vývoj		468 941
ostatní výdaje na zabezpečení úkolů reprodukce majetku a obranného výzkumu a vývoje		0
Dávky důchodového pojištění		3 412 249
Ostatní sociální dávky		2 467 240
Výdaje na sportovní reprezentaci		0
Výdaje na ostatní úkoly Ministerstva obrany		31 194 393
v tom: výdaje na mise, skupiny a zastoupení MO v zahraničí		2 776 654
výdaje spojené s výkonem předsednictví ČR v Radě Evropské unie		302
další úkoly MO		28 417 437
Průřezové ukazatele		
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci		11 858 609
v tom: platy zaměstnanců		11 055 152
ostatní platby za provedenou práci		803 457
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem ¹⁾		3 928 473
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb		221 103
Platy zaměstnanců ve státní správě ⁴⁾		955 821
Platy státních zaměstnanců ve správních úřadech		0
Platy představitelů státní moci a některých orgánů		1 318
Výdaje na výzkum a vývoj včetně programů spolufinancovaných z prostředků EU celkem		468 941
v tom: ze státního rozpočtu celkem		468 941
v tom: institucionální výdaje celkem ²⁾		97 203
účelové výdaje celkem ²⁾		371 738
kryté příjmem z rozpočtu EU		0
Národní program výzkumu ³⁾		0
Programy v působnosti poskytovatelů ³⁾		304 362
Veřejné zakázky ³⁾		64 376
Specifický výzkum na vysokých školách ³⁾		23 129
Výdaje na mezinárodní konference		0
Zahraníční rozvojová spolupráce		0
Program sociální prevence a prevence kriminality		6 920
Program protidrogové politiky		3 600
Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.		3 622

¹⁾ povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění

²⁾ výdaje na výzkum a vývoj podle § 6 odst. 1 zákona č. 130/2002 Sb.

³⁾ výdaje na výzkum a vývoj podle § 6 odst. 2 zákona č. 130/2002 Sb.

⁴⁾ včetně správy ve složkách obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany